

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm X. Accedens.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

piatur, sicuti IC. definiuit; tamen, quia Rectores Ecclesiarum & ciuitatum loco dominorum habeantur, ideo nihil obstat, quin eorum Syndici & actores Procuratores appellentur. Profectò; eum ex verbis instrumenti constat, quòd Episcopus Canonicis generalem, & quidem liberam in iudicio agendi ac respondendi potestatem dare voluerit, nihil interest, vtrum eos Procuratores, an Syndicos appellarit. Vide quæ dixi lib. 3. tr. 4. c. 26. n. 13.

Ad confirmationem dici debet, cum Innoc. hic, n. 2. Abb. 6. sed opponitur contra prædicta, Zabar. in Clem. 3. de Procurator. Quòd maior sit potestas ac liberior administratio Episcopi, alteriusue Prælati, quàm sit potestas aut administratio tutoris, curatoris, procuratoris. Imò generalem regulam tradit Abb. Quòd quilibet beneficiatus aut Rector Ecclesiæ, sicuti per se agere in iudicio potest pro iuribus Ecclesiæ suæ, absque Superioris requisito consensu, ita & procuratorem constituere.

NOTANDVM. Non est laborandum de verbis instrumenti, aut cuiusque dispositionis, si de mente, seu intentione auctoris constat. Consentit c. humanæ; causa 22. q. 5. Ratio est, quæ ibidem indicatur: Cum enim verba instituta sint ad intentionem mentis declarandam, ideo illi accommodari debent, & non intentio verbis. Excipe; Nisi certa verborum solemnitas ad aliquem actum requiratur, tanquam forma substantialis, tum ea non adhibita, etsi constet de loquentis intentione, irritus est actus, arg. c. vn. de potest. Prælat. in 6.

CAPITVLVM X.

Accedens.

PARAPHRASIS.

Nobilis mulier de Massa filio suo (cuius tutor fuit, vt Innoc. hic commentatur) desponsauerat Vbaldi ciuis Pisani filiam; postea cum mulier à promissione nomine filij factam recedere vellet, sub pote-

state ciuis Pisani detenta fuit. Hac recognita, rescripsit Gregor. IX. ad Vbaldum, mulierem illam curet securè deduci ad castrum suum, vt ibi libera existens Procuratorem ad Sedem Apostolicam mittere possit. Et ipse quoque Vbaldus Procuratorem idoneum super causa illa sponsaliorum ad eandem sedem mittat, data ei plena potestate ad agendum, & respondendum.

SUMMARIVM.

1. *Parentes & tutores loco liberorum, aut pupillorum more antiquo sponsalia contrahunt, adolescente tamen & puella liberè consentientibus.*
2. *Pacturus, aut quemcunque actum cum altero instituturus non debet ab eo detineri violenter; aliàs acta rescindi possunt, intentata actione, Quod metus causa.*
3. *Procurator constitutus ad agendum censetur etiam constitutus ad respondendum, si à reo conueniatur.*

NOTANDVM I. Parentes, & tutores loco liberorum, aut pupillorum, quos in potestate, & sub cura sua habebant, secundum antiquum morem sponsalia contrahunt, vt videre est apud Sanch. lib. 1. de matrim. disp. 1. Requiritur tamen, vt adolescens, & puella, pro quibus sponso fit, liberè consentiant, sicuti dixi lib. 5. tr. 10. p. 1. c. 1. n. 13. & tradit Gl. hic, ver. respondendum.

NOTANDVM II. Pacturus, aut quemcunque actum cum altero instituturus non debet ab eo detineri violenter; alioquin quod actum fuit, rescindi poterit, intentata actione. Quod metus causa, iuxta l. Quin in carcerem, 22. ff. Quod metus causa; Vbi Bartolus communiter receptus tradit, quòd iniuste detentus in carcere, vel sub custodibus, sicum detentore contrahat, aut in eius commodum testamentum faciat, per actionem, seu exceptionem *quod metus causa*, se defendere possit, quòd minus acta valeant.

NOTANDVM III. Procurator, qui constituitur ad agendum, censetur etiam constitutus ad respondendum, si à Reo reconueniatur

niatur, ut docet Gl. margin. in l. Mutus. 43. §. poena, ff. de Procuratori. Nam alioquin repelli poterit ab actione, nisi paratus sit, vel etiam promittat (si in procuratorio mandato expressum non sit) dominum suum defendere, seu pro eo respondere, iuxta cit. §. poena, & l. vn. C. de satisfando, & tradit Gl. hic ver. respondendum, Abb. n. 5.

CAPITVLVM XI.

Dilectus.

PARAPHRASIS.

Magister Laurentius Parochus Ecclesie de Launa cum studiorum causa (permittente ac dispensante Episcopo, c. cum ex eo, 34. de elect. in 6.) Bononiam profectus esset, Procuratorem generalem ad omnia negotia sua reliquit. Postea Richardus Presbyter in controuersia quadam super eadem Ecclesia literas Apostolicas ad Iudices quosdam impetrauit, quarum vigore Parochus ille ad iudicium citatus est. Cum autem Procurator eius loco comparens dilationem temporis competentis peteret, intra quod dictum Parochum Dominum suum consulere posset, num in iudicio contendere, an liti cedere deberet; iudices illi inducias denegarunt. Quare Procurator ad Sedem Apostolicam appellauit. Ad hanc rescripsit Gregor. IX. si ita sit, ut narratur, omnia quae post interpositam appellationem a iudicibus acta sunt, pro irritis habenda esse.

SUMMARIUM.

1. Procurator generalis loco absentis constitutus ad negotia omnia, censetur etiam constitutus ad lites in iudicio.
2. Consultum & consuetum est, ut, si fieri possit, prius ipse principalis citetur, & in huius primum defectum Procurator generalis.
3. Procuratori inducia concedenda sunt, si petat ad dominum super re aliqua consulendum, nisi in casu, quo instructus in causa a domino mittendus fuisset.

NOTANDVM I. Procurator generalis loco absentis constitutus ad negotia omnia, censetur etiam constitutus ad lites in iudicio. Ita notat Gl. hic, ver. generalis, Imola num. 1. ex c. qui generaliter, 5. eod. in 6.

NOTANDVM II. Consultum, & vltimum est, ut, si fieri possit, prius ipsemet dominus seu principalis citetur; in defectum autem domini, eius Procurator generalis. Ita sumitur ex hoc c. verb. eodem Rectore citato, & tradit Gl. in c. 3. ver. ad domum, de dolo & contum. Bartol. in l. 3. n. 2. C. de Procurator. Abb. hic n. 4.

NOTANDVM III. Procuratori induciae concedendae sunt, si eas petat ad dominum super re aliqua consulendum. Quatenus in re ista distinguunt hic Anton. & Imola n. 6. Abb. n. 5. Durand. in Spec. lib. 2. p. 1. de dilation. n. 18. Si dominus citatus fuit, explicata ipsa causa, & inserto libello actoris, tum Procuratori induciae concedi non debent; cum in causa illa instructus a domino mittendus fuisset, arg. c. 2. de dilat. & videri potest Abb. in c. coram, 7. n. 3. de in integr. restit. Praeterquam si aliquid de nouo emergat, ante non praesensum: Vel si eo deuentur, ut v. g. transigendum sit, quod Procuratori absque mandato speciali concessum non est, c. qui ad agendum, 4. eod. in 6. Sin vero dominus generatim, causa non satis expressa, citatus fuit, ita ut Procuratorem instructum mittere non potuerit, tum induciae ad consulendum dominum Procuratori petenti concedi debent.

CAPITVLVM XII.

Constitutis.

PARAPHRASIS.

Controuersia erat inter Henricum Priorem Sagiensem, & Titum laicum, super quadam pecunia, quam Titus nomine uxoris suae mutuo datam, a Priore repetebat. Hanc causam Gregor. IX. Ottoni Subdiacono suo commisit. Sed Prior ille post libellum sibi oblatum, non accepta a Sub-

diaco-